

POLSKA ZACHODNIA.

Dziś 20 stron

Dziś dodatek literacki

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

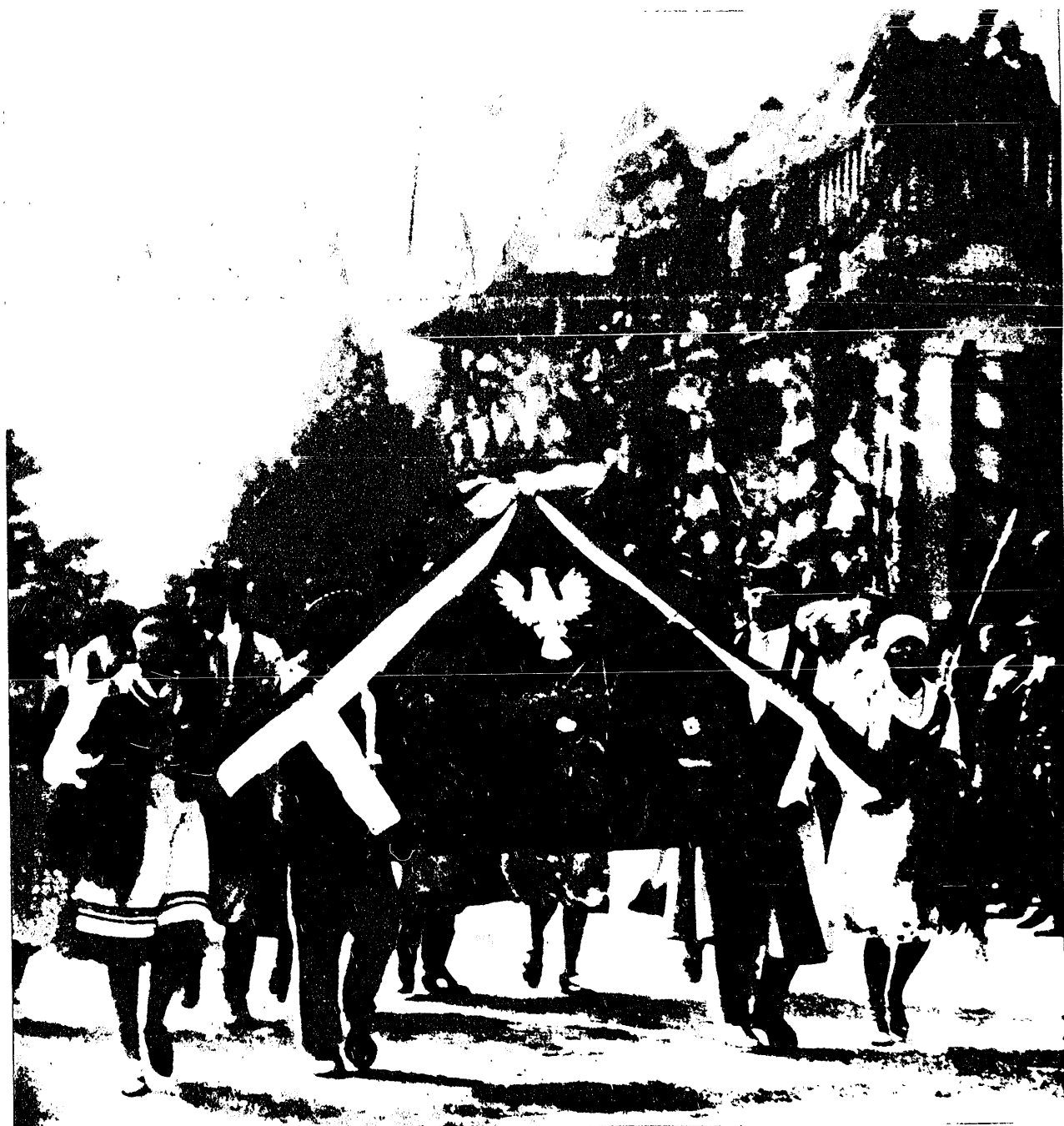
Telefon 16-98.
Telefon redakcji nocnej 4-26.
Konto P. K. O. Nr. 303 551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Jagiellońska Nr. 5.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

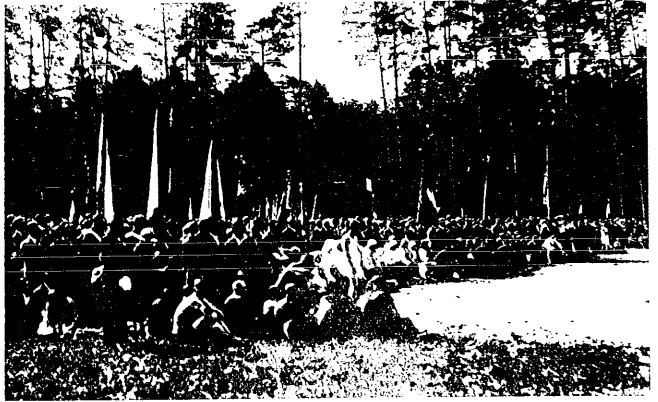
Abonament miesięczny: przez pocztę
oraz w Administracji 3.00 zł.
z doręczeniem do domu przez pocztę

Uroczystość dożynek w Spale. (Wieniec dożynkowy z Orłem Polskim).

Dożynki w Spale.

1) P. Prezydent w otoczeniu przedstawicieli Kżadu duchowieństwa i wojskowości przy-
mnie defiladę uczestników uroczystości dożytkowych; 2) i 3) defiladę grupy rolników i
4) obozowisko pod lasem w Spale.

Istebna. Wille i kapliczka w stylu śląskim. (Patrz felieton w numerze).

Istebna. Izba śląska według projektu artysty-malarza Konarzewskiego.

Istebna. Pracownia kilimkarska w szkole przemysłu artystycznego.

Piękny okaz dzika zabitego w
majątku Rataje pod Chodzieżą.
Dr. Jan Hlond z Katowic, brat
Księdza Prymasa, zamiłowany
myśliwy, bawiąc na wywczasach
letnich u p. Bolesława
Wojtowskiego w majątku Rata-
taje, ubił piękny okaz dzika
(150 kg). Fotografie z polowa-
nia zamieszczamy obok.

Młodzież śląska w ćwiczebnych obozach letnich.

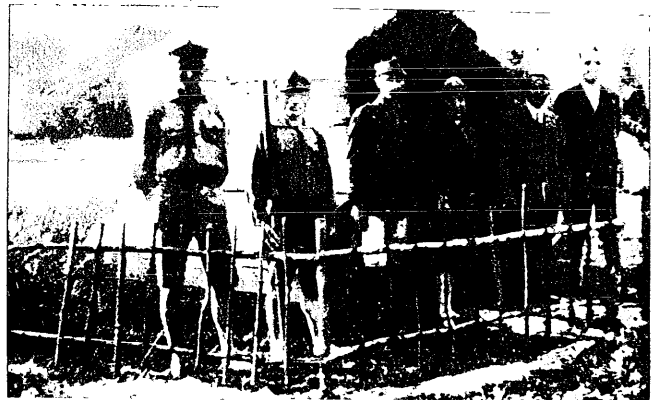
Młodzież sokoła z Zaleskiej Hałdy w Międzybrodziu Lipnickim nad Sołą. Stoją z lewej strony: prezes Poloczek, wiceprezes młzłmierz Strusiewicz i jego żona.

Obóz młodzieży sokolej gniazda Zaleska Hałda w Międzybrodziu Lipnickim nad rzeką Sołą.

Uczestnicy harcerskiego kursu instruktorskiego w Górkach Wielkich podczas kąpiel. Kurs prowadził kom. Chorągwi p. Łowicki.

P. Wojewoda Grażyński wśród harcerzy. Przed namiotem obozu drużyny harcerskiej z Bytkowa w miejscowości Leszczyny (pow. Rybnik). Obok P. Wojewody stoją: p. Jerdanówna, p. prezydent miasta Katowice dr Kocur i komendant obozu p. Łaska.

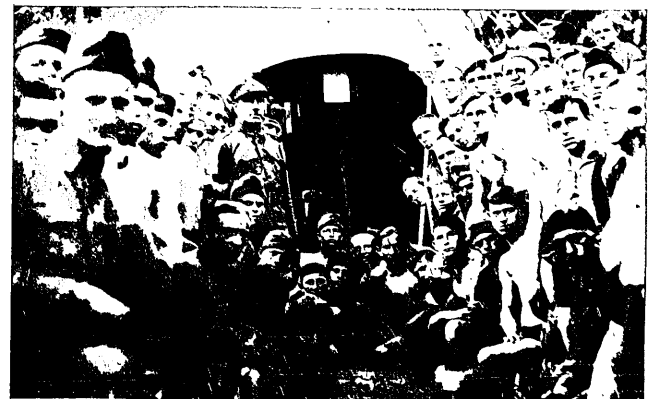
P. Wojewoda dr. Grażyński wśród harcerzy. Po ilustracji obozu harcerzy w Przełęczy (pow. Rybnik). — Kom. obozu p. Przylucki

P. Wojewoda dr. Grażyński wśród harcerzy. Drużyna harcerska z Chorzowa w obozowisku w Przełęczy przyjmie P. Wojewode.

Obóz zlotu harcerzy norweskich w Aansdalsnes, o którym pisał w „Polsce Zachodniej” p. Kapiszewski, uczestnik zlotu. Wspaniały widok na fiordy i ośnieżone szczyty.

Obóz W. P. w Bystrej, rozłożony na łąkach pod lasem. Grupa młodzieży szkolnej, przedchodząca kursu przysposobienia wojskowego pod kierunkiem por. Cymborskiego i in.

Śląsk na dalszych i bliższych wycieczkach.

Z ubiegłych wakacji. Szkoła Przemysłowa Kmieckiego w Łąkowickich Górach na wycieczce w Zakopanem (tytuł z numeru "Chłabiński").

Członkowie Tow. Wyc. „Jaskółka” w Goduli wycieczki sierpniowej w Radoszowach

Członkowie Tow. śpiewu „Harmonia” w Józefowie na wycieczce w Krowcowie (powiat pszczyński). Jest to jedno z najstarszych śpiewających towarzystw śpiewackich na Śląsku (założone w 1905). Liczy obecnie 165 członków. Przewodniczącym jest p. Kandzia.

Z życia dzieci w naszych obojkach. Dwa obojki w Radlinie Dolnej w ogrodzie stawiamy szkołom, które wyprzedziły w budowaniu obojków. Słowa i prozopowiadania p. K. P. K.

Związek Powst. Śląskich Katowice-Karłowia. - Członkowie zarządu grupy.

Członkowie grupy Związku Powstanców Śl. Katowicka h. na wycieczce w Tuchli

Członkowie - założyciele koła Ogólnego Zw. Podoficerów Rezerwy w Cieszynie z prezesem p. Czyżykiem.

Członkowie zarządu Związku Młodzieży Pracującej „Jedność” w Siemianowicach z prezesem p. Fica.

Całkowite fiasko skarg „Volksbundu“ na terenie Ligi Narodów.

Nad zarzutami „Volksbundu“ o rzekomych „aktach gwałtu i teroru“ Liga przeszła do porządku dziennego. — Sprawa zamkniętych szkół mniejszościowych odroczone do następnej sesji Rady Ligi Narodów.

Genewa, 9. 9. (Tel. wł.) Rada Ligi Narodów wysłuchała na wczorajszym popołudniowym posiedzeniu sprawozdania przedstawiciela Kolumbji w sprawie skarg niemieckiego „Volksbundu“ z polskiego Górnego Śląska co do stanu bezpieczeństwa publicznego na Śląsku Górnym w odniesieniu do mniejszości polskiej. Sprawozdawca przytoczył wyjaśnienia Rządu Polskiego, wykazując, że administracja polska wszelkimi sposobami stara się zapobiec każdemu możliwemu wypadkowi. Mogącemu zakłócić zgodne współżycie obu narodowości.

W końcu sprawozdawca proponuje uznanie wyjaśnienia za wystarczające.

Przedstawiciel Niemiec von Schubert w krótkim przemówieniu zaznaczył, że nie pragnie wnikać w szczegóły tych drobnych spraw, by nie przeszkadzać w osiągnięciu uspokojenia na Śląsku.

Minister Zaleski przyłączył się do słów p. Schuberta i w końcu raport został jednogłośnie przez Radę przyjęty.

Następnie przyjęto sprawozdanie co do proponowanej procedury odnośnie do skarg mniejszości, opierających się na art. 149 i 157 Konwencji Genewskiej. Raport ten również został przyjęty bez dyskusji i ustalono nowy sposób postępowania. Dotychczasowy system wprowadzenia skarg bezpośrednio pod obrady Ligi Narodów zostaje znieślony. Każda poszczególna skarga będzie podana najpierw rozpatrzeniu zainteresowanemu rządowi, które w ciągu dwóch miesięcy będą dawać wyjaśnienia. Termin ten może być przedłużony jeszcze o jeden miesiąc. System ten ma umożliwić załatwienie skarg przez bezpośrednio zainteresowane rządy, co pozwoli odciążyć Ligę Narodów od różnych spraw.

Powyższe decyzje Rady Ligi Narodów odnośnie skarg „Volksbundu“ w sprawie rzekom. aktów teroru i gwałtu

Zgon prof. Fiericha, prezesa Komisji Kodyfikacyjnej.

Warszawa, 9. 9. (Pat.) Dziś o godz. 3 nad ranem zmarł nagle prof. dr. Ksawery Fierich, prezes komisji kodyfikacyjnej, kilkakrotny rektor U. J. i członek czynny Akademii Umiejętności. S. p. prof. Fierich był najwybitniejszym procesualistą polskim i jednym z najwybitniejszych procesualistów europejskich. Zmarły ogłosił w języku polskim i innych językach w kilka ilości prac z zakresu prawa cywilnego i handlowego oraz historii prawa.

Przywłaszczenie na poczcie.

Warszawa, 9. 9. (AW.) Dziś rano o godz. 11 aresztowano pocztowiczkę Maksymilianę Tomaszewską za przywłaszczenie sobie przesyłek i listów pieniężnych na ogólną sumę zł. 7000. Aresztowanie defraudanta nastąpiło na ulicy Brukowej na Pradze

Afera wiedeńskiego artysty.

Wiedeń, 9. 9. (AW.) Artysta Adolf Loss, którego aresztowanie nastąpiło pod zarzutem zbrodni przeciwko obywatelności w związku z rzekomo ułudzeniem nieletnich dziewcząt, został dziś wypuszczony na wolność. Za złożeniem przez jego przyjął kaucji w wysokości 5000 sztyngów. Loss musiał dać słowo honoru, że nie wyjedzie z Wiednia na dłużej jak i dzień, paszport zaś jego zdeponowano w sądzie. Loss oświadczył, że oskarżenie go jest zupełnie niesłuszne i tembardziej przyzwołe, ponieważ był zawsze wielkim przyjacielem dzieci i bardzo dużo dobrego dla nich uczynił.

na Górnym Śląsku, są dobitnym potwierdzeniem. Kłamliwości zarzutów stawianych przez „Volksbund“ władzom polskim na G. Śląsku, Rada Ligi nad tymi zarzutami przeszła do porządku dziennego, przyjmując natomiast do wiadomości wyjaśnienia, jakie udzielił Rząd Polski. Nawet przedstawiciel Rzeszy p. Schubert nie uważał za możliwe bronić przegranej sprawy...

Ponadto podkreślić należy, że uchwalone przez Radę zniesienie dotychczasowego systemu przedkładania skarg mniejszości bezpośrednio pod obrady Ligi Narodów, a skierowanie tych skarg do zainteresowanych rządów, jest wyrazem stwierdzenia przez Ligę Narodów, że nie pragnie ona nadal zajmować sobie czasu ciągłymi nieuzasadnionymi skargami „Volksbundu“. Powyż-

sza uchwała idzie całkowicie w myśl stanowiska rządu polskiego i jest dużym naszym sukcesem na terenie Ligi Narodów. Redakcja.

Warszawa, 9. 9. (Tel. wł.) Nadeszła tu z genewskiego międzynarodowego źródła wiadomość, że Rada Ligi Narodów postanowiła odłożyć decyzję w sprawie skargi Volksbundu, odnoszącej się do 16 zamkniętych szkół mniejszościowych w Województwie Śląskiem, do przyszłej sesji Rady Ligi Narodów.

Z ostatniego pobytu P. Wojewody Grażyńskiego w Warszawie.

Katowice, 9. 9. Dowiadujemy się, że P. Wojewoda Grażyński ostatni swój pobyt w Warszawie wywyszał w sposób następujący: P. Min. Składkowski odbył z P. Wojewodą Grażyńskim konferencję, na której omówiony był całokształt sytuacji politycznej na Śląsku, przyczem P. Min. Spraw Wewn. zaawertował wnioski P. Wojewody, przedłożone w tej dziedzinie. W odpowiednich resortach Min. Spraw Wewnętrznych omówił P. Wojewoda kwestie rezerwy żywnościowych, zagadnienie Dzielnicowej Kasy Pożyczkowej, oraz sprawę Targowicy w Mysłowicach i jej współpracę z Targowicą w Sosnowcu.

W Min. Komunikacji wziął udział p. Wojewoda Grażyński w konferencji zorganizowanej przez p. min. Kühna, na

której omówiono sprawę powołania do życia ogólnopolskiego przedsiębiorstwa lotniczego z udziałem kapitałów państwowych, przyczem postanowiono wprowadzić na linie pasażerskie samoloty typu „Fockera“, wykonywane całkowicie w fabrykach polskich. Konferencja wykazała, że samoloty tego typu, oraz rodzaj ich produkcji całkowicie odpowiadają potrzebom lotnictwa i z należytym pożytkiem będą wyzyskane w żegludze pasażerskiej.

P. Wojewoda Grażyński zaprosił P. Min. Jurkiewicza na uroczystość poświęcenia sanatorium w Jastrzebiu na Śląsku, która to uroczystość odbędzie się w najbliższych tygodniach. P. min. Jurkiewicz wspomnianie zaproszenie z wielką chęcią przyjął.

Konferencja polsko-litewska wyznaczona została na 3 listopada w Królewcu.

Genewa, 9. 9. (Tel. wł.) Natychmiast po posiedzeniu Ligi Narodów odbyło się spotkanie między min. Zaleskim a Waldemarasem. Minister Zaleski zaproponował Waldemarasowi, aby natychmiast wyznaczył termin konferencji plenarnej polsko-litewskiej. Waldemaras tłumacząc się koniecznością wjazdu z Genewy, twierdził, że pozostawia Siedz-

kauskasa, który tę sprawę będzie dalej prowadził. Minister Zaleski oświadczył na to, że przyjmie każdą datę, jaką Waldemaras zaproponuje. Wobec tego Waldemaras zaproponował datę 3 listopada br. dla odbycia wspólnej konferencji w Królewcu. Na powyższy termin minister Zaleski wyraził swoją zgodę.

Decyzja w sprawie konfliktu polsko-litewskiego odłożona do poniedziałku.

Genewa, 9. 9. (Tel. wł.) Szwajcarska Agencja Telegr. donosi: Po wysłuchaniu sprawozdania van Blocklanda, ministra spraw zagr. Holandji, w sprawie konfliktu polsko-litewskiego Rada Ligi przy-

jęła jednogłośnie sprawozdanie do wiadomości, postanawiała sprawę tę ponownie zamieścić na porządku dziennym rozpoczynającej się w poniedziałek nowej sesji Rady Ligi Narodów.

Rokowania w sprawie Nadrenji utknęły na martwym punkcie.

Tak pisze prasa niemiecka.

Berlin, 9. 9. (Pat.) Wczorajsza rewizyta Brianda u kanclerza Muellera komentuje żywo cała prasa berlińska z „Lokal-Anzeigerem“ na czele, który ocenia oświadczenie Brianda, jako dowód, że w praktyce akcja delegacji niemieckiej u wdrożenie rokowań w sprawie Nadrenji stanęła na martwym punkcie. Briand, który wyraźnie zobowiązał się, że porozumienie się z delegatami Anglii, Belgii i Włoch co do zorganizowania wspólnej rady mocarstw oku-

pacyjnych, na której wdrożone zostałyby rokowania w sprawie Nadrenji, zakomunikował obecnie kanclerzowi niemieckiemu, że tego rodzaju wspólna konferencja mocarstw okupacyjnych jest narazie niemożliwa. Kanclerz musi ze swej strony najprzód oddzielnie porozumieć się z przedstawicielami Anglii, Belgii i Włoch, a wspólna narada mocarstw okupacyjnych z Niemcami będzie mogła dopiero później dojść do skutku.

Kupcy w Kłajpedzie domagają się od rządu litewskiego rokowań handlowych z Polską.

Kowno, 9. 9. (AW.) Do ministerium handlu i przemysłu w Kownie wpłynął memoriał kupców kłajpedzkich w sprawie zawarcia z Polską, niezbędnych prowizorycznych układów handlowych dla otwarcia tranzytu przez Kłajpedę.

Likwidacja bezrobocia w Czeladzi.

Czeladź, 9. 9. (AW.) W związku z rozszerzeniem robót inwestycyjnych przez władze miejskie, bezrobocie w Czeladzi zostało niemal zupełnie zlikwidowane. Z pomocy doraźnej korzystało osiemnaście ludzi, z zasiłków normalnych 21 osób.

Przyjaźń grecko-jużostowiańska.

Ateń, 8. 9. (AW.) Delegat grecki przy Lidze Narodów, Politis, oraz grecki minister spraw zagranicznych zostali upoważnieni przez premiera Venizelosa do wszczęcia rokowań z jużostowiańskim ministrem spraw zagranicznych o ostatecznym załatwieniu wszystkich spraw spornych, istniejących pomiędzy temi państwami w szczególności sprawy kolei salonickiej i zawarcie traktatu przyjaźni i arbitrażu.

Polsko-niemieckie rokowania handl.

Berlin, 9. 9. (Pat.) Delegacja niemiecka do rokowań z Polską pod przewodnictwem byłego min. dra Hermesa odjeżdża jutro do Warszawy.

Wiadomość powyższa świadczy o tem, że wspomniana skarga Volksbundu musiała się spotkać na terenie Rady Ligi Narodów z jaknajwiększą rezerwą i niedowierzaniem w stosunku do przedłożonych pretensji Volksbundu. Przy tej sposobności przypominamy, że zamknięte ostatnio szkoły mniejszościowe znajdowały się na terenie gmin, posiadających ludność w stu procentach polską. Powstałe tam swego czasu szkoły mniejszościowe prowadziły życie podtrzymywane przez forsowną agitację niemiecką, przeprowadzaną przy pomocy nacisku gospodarczego przedsiębiorstw zakordonowanych, w których pracują robotnicy polscy z naszego terenu. W takim n. p. Brzeziu, graniczącym z pow. raciborskim, zgłoszone do szkoły mniejszościowej dzieci pochodziły wyłącznie z rodzin robotniczych, których ojcowie ze cenę uzyskania pracy w przedsiębiorstwach na Śląsku Opolskim musieli zapisać dzieci do szkoły mniejszości. Mimo tego perfidnego nacisku fala propagandy mniejszościowej załamala się, na skutek czego w szeregu miejscowości brakło prawem przewidzianej liczby dzieci dla szkół mniejszościowych. W związku z tym stanem rzeczy władze szkolne Województwa powzięły znaną decyzję zamknięcia 16 szkół mniejszościowych. Skarga Volksbundu w pieniaczki sposób skonstruowana w związku ze słusznym i uprawnionem zarządzeniem władz szkolnych, spotkała się właśnie ze wstępnym fiaskiem w Genewie. Mamy prawo i podstawę przypuszczać, że ostateczna decyzja Rady Ligi Narodów w tej sprawie przyniesie pieniaczom z „Volksbundu“ pełne, lecz zasłużone rozczarowanie. Redakcja.

Hiszpani! przyznano prawo ogólnej obieralności do Rady Ligi.

Genewa, 8. 9. (Pat.) Dziś przed południem rozpoczęło się plenarne posiedzenie Zgromadzenia Ligi Narodów. Otwierając posiedzenie, przewodniczący Zahle odczytał rezolucję prezydium Zgromadzenia, dotyczącą ponownej obieralności Hiszpanii, i prosił o jej przyjęcie. Przedstawiciel Szwecji Unden wniósł o odrzucenie rezolucji, gdyż Szwecja przeciwna jej jest ze względów zasadniczych. Stanowisko to poparli delegaci Norwegii Mowinkel również ze względów zasadniczych. Za przyjęciem rezolucji wypowiedział się przedstawiciel Chili Willegas. W głosowaniu 44 głosy padło za przyjęciem rezolucji, 4 zaś przeciw. W ten sposób rezolucja prezydium została przyjęta. Po głosowaniu Zgromadzenie przystąpiło do dalszej dyskusji generalnej nad sprawozdaniem o działalności Rady Ligi i Sekretariatu Generalnego.

Po amerykańsku.

Nowy Jork, 9. 9. (AW.) Donoszą tu z Chicago, iż nocy ubiegłej doszło do bójki pomiędzy 2 szajkami bandycyckimi. Obie bandy składały się wyłącznie z Włochów, którzy terrorystycznie chwalami napadali okolice. Ogółem wystąpiło po obu stronach kilka set razy. Czterech bandytów m. in. i obaj herostowie band padli trupem. Policja przeprowadziła szereg aresztowań bandycyckich. Liczba aresztowanych stanowiąc załóż w części członków obu potężnych szajek bandycyckich.

Na naszych pograniczach.

Litwini hulają na granicy polsko-litewskiej.

Wilno. Przed kilku dniami na odcinku granicznym Poddumble w rejonie N. Trok pod strone litewskiej w oddaleniu około 50 kroków od granicy polskiej — miała miejsce strzelanina, którą wywołali strażnicy litewscy, urządzając obławę na zbłądów z wzięcia litewskiego (poniewieskiego). Wypadek ten miał miejsce w pobliżu domu obywatela polskiego, Jerzego Czerniawskiego, do którego w nocy wpadło kilku policjantów z szaulisami i przemocą porwali Czerniawskiego uprowadzając do strażnicy Chryszczyna na Litwie. Badany tu Czerniawski został poddany torturom w celu wyjawienia sprawców napadu. Czerniawski nie wiedząc o żadnej strzelaninie, został brutalnie pobity, przy czym pod groźbą śmierci, usiłowano

wymusić podpisanie protokołu o treści nader prowokacyjnej, jakoby nasi żołnierze mieli strzelać do litwinów. Gdy Czerniawski temu kategorycznie odmówił, został ponownie zbity i usiłowano go pod groźbą łuf rewolwerowych zmusić do podpisu. Na drugi dzień Czerniawski został wyrzucony na stronę polską. Onegdaj znowu podeszli do jego domu szaulisi z policjantami, którzy grozili mu śmiercią i spaleniem gospodarstwa, w razie niewyjawienia sprawców napadu na policjantów litewskich. Zaznaczyć należy, iż Litwini w sposób prowokacyjny usiłują dowieść, iż Polacy strzelają do Litwinów, by z podpisami obywateli polskich protokoły przedstawiać na sesji Ligi Narodów.

Żołnierze sowieckiej straży granicznej trudnią się rabunkiem.

Wilno. W dniu onegdajszym na pograniczu polsko-sowieckim w pobliżu odcinka Chrodźki w rejonie W. Chutory patrol sowiecki zatrzymał kupca Polaka W. Ossowicza, któremu, mimo iż posiadał przepustkę graniczną i zezwolenie odebrał towar i gotówkę, a kiedy obrabowany zareagował na bezprawie

bolszewicy strzelili do niego, a następnie rannego wyrzucili za kordon.

Nocy onegdajszej, na odcinku granicznym Królówka w rejonie Iwieńca z pastwiska skradziono przez żołnierzy sowieckich 7 koni stanowiących własność włościan zamieszkałych na terenie polskim.

Manewry sowieckie na Białorusi.

„Zwiazda” mińska donosi, że w dniach najbliższych na poraniczu polskim odbędą się manewry wojsk sowieckich okręgu Białoruskiego. Do Mińska przybył członek rewolucyjnej Rady wojennej Kozownikow dla poczynienia prac przygotowawczych. Równocześnie do Homla przybył z manewrów kijowskich przewodniczący Rady wojennej Woroszyłow.

Na powitanie Woroszyłowa z Mińska wyjechał przewodniczący Rady komisarzy ludowych Białorusi Czerwiakow i przewodniczący G. P. U. mińskiego Pilar. Czerwiakow przy powitaniu podkreślił znaczenie armii czerwonej — rozkwitającej na pograniczu z państwem kapitalistycznym.

Manewry sowieckie na Białorusi odbędą się częściowo w rejonie Mozyrza

Wdowy i sieroty wojny światowej.

Na kobiecym kongresie Federacji Alianckiej byłych wojskowych delegatów Francji, p. Dejenne, przedstawiła interesujące dane statystyczne, dotyczące liczby wdów i sierót wojny światowej. Dane te nie są kompletne, gdyż do tyczą zaledwie sześciu państw: Anglii, Stanów Zjednoczonych, Francji, Belgii, Jugosławii i Polski. Mimo to liczba wdów i sierót wojny światowej tylko w tych sześciu państwach wynosi 2.545.158 osób. Największą ilość wdów i sierót posiada Francja, mianowicie 750.200 sie-

rot i 651.500 wdów, na drugim miejscu znajduje się Anglia z liczbą 266 tysięcy wdów i 288.783 sierót, trzecie miejsce przypada Jugosławii, która posiada 303.598 wdów i 78.281 sierót, na czwartym wreszcie miejscu w tym szeregu znajduje się Polska z 92.279 sierotami i 43.342 wdowami. Stany Zjednoczone zajmują dopiero następne na Polskę piąte miejsce, posiadając 33.178 wdów i 22.976 sierót. Wreszcie Belgia posiada 11.376 sierót i 10.545 wdów. Dodać należy, że do liczby sierót nie wliczono

PETER OLDFIELD.

Śmierć dyplomaty.

Z upoważnieniem autora przełożyła

Janina Suikowska.

(Przedruk wzbroniony).

9)

(Ciąg dalszy)

Człowiek bez kapelusza był sam. — Przypuszczam, że miał współników, — których musiał ostrzec, co mu przeszkodziło ścigać mordercę. Zrobił więc to, co w danych okolicznościach było dlań najlepsze. To jest kazał go odfotografować. I przypuszczalnie zapamiętał numer taksówki.

Lavington zaczął się zastanawiać, co mogło być celem zabiegów ludzi z tamtej strony ulicy. Brylant? W takim razie bardzo się spóźnił. Traktat? Ale jakże mógłby wiedzieć o jego istnieniu? Nie, najwidoczniej sprawa przedstawiała się tak, że złodziej wyruszył w pościg za złodziejem, Durand ma słuszną, co jednak nie rozstrzygną kwestji traktatu, który jak przepadł tak przepadł.

— Cała ta sprawa — ciągnął Durand — wydaje mi się zupełnie prosta.

Anglik potwierdził trochę niepewnym głosem

— Owszem — rzekł — tak jak ja pan przedstawia... brzmi dosyć prawdopodobnie, Tytko...

Czuł się zawstydzony, że jak dotąd jego współdziałal w śledztwie ograniczył się do sceptycznych uwag, wobec czego, żeby powiedzieć coś konkretnego, podzielił się z towarzyszem jedyną myślą, jaka mu się nasunęła.

— Obiecałem być dziś wieczorem w Cafe de la Couronne. Mam się spotkać z paru osobami. Zbiera się tam miedzy innymi rodowa gawiedź. Niektórzy znali dobrze von Waechtera. Może będą wiedzieli co o ludziach, którzy roztoczyli nad nim tak czujny doзор.

Durand przyznał, że będzie dobrze gdy młody dyplomata zobaczy się ze swymi znajomymi, zwłaszcza, że jego nieobecność może zwrócić niepotrzebną uwagę na fakt jego zainteresowania się osobą nieznanego mordercy. Umówił się, że Lavington uda się na nocleg do Astorji. Po wyjściu z kawiarni pojedzie samochodem do siebie zabrać trochę rzeczy i załatwić sprawy osobiste, aby móc w możliwość poświęcić cały swój czas temu nowemu, nieoczekiwanemu zadaniu. O północy miał powrócić do Duranda.

— O tym czasie — zakonkludował dygnitarz policyjny — pewnie będę mógł panu zakomunikować coś istotnego. Wcalebym się nie dziwił, gdyby

przed świtaniem morderca wraz z brylantem meklemburskim znajdował się bezpiecznie pod kluczem.

— Mam nadzieję. W każdym razie powodzenia.

Lavington potrząsnął rękę towarzysza pracy i ruszył ku drzwiom. Tu wszakże zatrzymał się, zdjęty ponownie sceptycyzmem.

— Tylko nie zapominaj pan — dodał — że nie jesteśmy jedynymi ścigającymi. Oprócz nas ścigają mordercę Marini i jego kulawy współnik. I mają nad nimi potrójną przewagę — znają numer jego taksówki, mają jego fotografie i przedewszystkiem wyprzedzili nas w pościgu o cztery godziny.

ROZDZIAŁ IV.

Zasiedzka w ogrodzie.

Betty Marshall, była to młoda osoba, która rzadko kiedy czuła się skrepowana. Mając dwadzieścia dwa lata, miała już za sobą praktykę reporterską w ogromnym dzienniku nowojorskim, gdzie trening jest nieubłagany, ale skuteczny, to też kiedy postanowiła wyjechać na rok do Europy, „Gwiazda Chicago” nie robiła żadnych trudności w mianowaniu jej swoją specjalną korespondentką, zależną od filij paryskiej, — ale upoważnioną do bujania po całym kontynencie. Świadcząco o jej samodzielności i spryście.

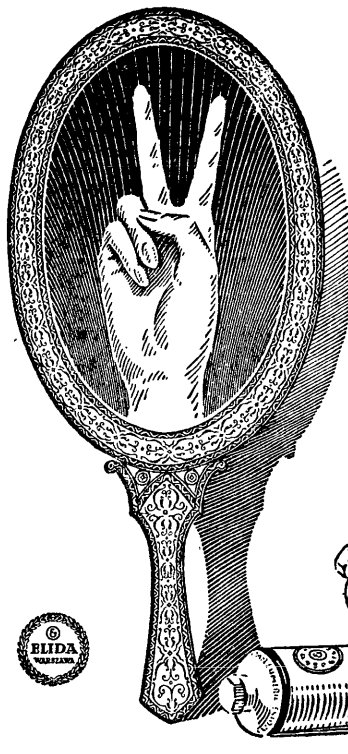
2 kremy

potrzebne są dla racjonalnej pielęgnacji cery, która prowadzi do piękności

Krem Elida Co Godzine odżywia skórę, odrania ją i leczy. Nie błyśczy i nie klei się. Nie tłusci, lecz nadaje skórze matową białosć alabastru.

Elida Coldcream

użyty na noc, doprowadza do skóry potrzebną ilość tłuszczu. Zapobiega pękaniu i pierzchnięciu skóry.

KREMY ELIDA

Pomnik dla Amundsena.

Oslo, 8. 9. (AW.) Rząd norweski postanowił upamiętnienia zasług Amundsena w kołcu bm. wznieść w miejscu jego urodzenia pomnik na cześć słynnego badacza bieguna. Jak donoszą z Tromsø, kapitan krtra rybackiego „Jorona”, który tam przybył, miał oświadczyć, że we wtorek na północ od wyspy Fugle widział kadłub samolotu. Również inny kuter rybacki natknął się na najrozmaitsze części zaginionego samolotu „Latham”.

ków rocznie, w Belgii — 2.867 i we Francji — 1.680 franków rocznie czyli dwa razy mniej, niż w Polsce.

Nie spodziewała się wszakże spotkać Johna Lavingtona w Cafe de la Couronne razem z innymi gośćmi pana Geofrol i fakt ten sprawił, że oblała się rumieńcem. Dziesięć minut przedtem, kiedy Anglik, wyszedłszy po śledztwie z salonu poselstwa niemieckiego, znalazł się na dółu w hallu, napadła go Bett; i inni dziennikarze, z taką natrętną natarczywością, że uciekł do samochodu, z pozabawionym godności pośpiechem.

Betty Marshall nie dając za wygraną pogoniła za nim do samych stopni jego Buicka, tak, że aż musiał jej bronić przed zbyt gwałtowną interwencją szwajcarskiego żandarma. Obronił ją poprawda, ale nie udzielił żadnych informacyj i nawet teraz, kiedy zostali sobie oficjalnie przedstawieni przez wspólnego znajomego pana Geofrol, wydawcę „Revue du Monde”, też jej nic nie powiedział.

Inny z gości, składający małe prywatne kółko baron Lavrin usłyszał jej pytanie i zauważył z uśmiechem.

— Obawiam się, że Sflinks wyda się pani gadułą w porównaniu z panem Lavingtonem — naturalnie, co się tyczy jego zawodu. Miałem możność zauważenia tej jego własności w ciągu sześciu miesięcy naszych stosunków towarzyskich.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości bieżące.

Niedziela 9 Września
Dziś Gorgonjuza M.
Jutro: Mikołaja z Tolentino.
Wsch. st. 5.00
Zach. st. 18.50

TEATR POLSKI.

W niedzielę, dnia 9. bm. o godzinie 7 wiecz. wspaniała opera J. Verd'iego „Aida“ z pp. M. Bielecką w partii tytułowej, J. Chodakowską (Amneris), partię Amonatara wykona po raz pierwszy znakomity baryton opery poznański...

W wtorek, dnia 11. bm. o godzinie 7.30 odegrana będzie opera K. Hunoda „Faust“.

W środę, dnia 12 września o godz. 7.30 wieczorem odbędzie się uroczyste inauguracyjne przedstawienie dramatu w sezonie 1928/29. Odegrana będzie przepiękna tragedia w 5 aktach P. Cornella „Cyd“ w tłumaczeniu Stanisława Wyspiańskiego.

W środę, dnia 12 września o godz. 7.30 wieczorem odbędzie się uroczyste inauguracyjne przedstawienie dramatu w sezonie 1928/29.

W środę, dnia 12 września o godz. 7.30 wieczorem odbędzie się uroczyste inauguracyjne przedstawienie dramatu w sezonie 1928/29. Odegrana będzie przepiękna tragedia w 5 aktach P. Cornella „Cyd“ w tłumaczeniu Stanisława Wyspiańskiego.

Obsada głównych ról stanowić będą pp.: Maria Strońska (Infantka), Felicia Kozłowska (Szarmena), Wanda Michałowska (Eleanor), Maria Swiatłoniówna (Elwira).

„Hrabina“ w Król. Hucie.

W środę, dnia 12. bm. odegra zespół operowy Teatru Polskiego w Katowicach po raz pierwszy w sali Hotelu Hr. Reden operę w 3 aktach St. Moniuszki „Hrabina“.

Bilety do nabycia u p. Cieślińskiego, ul. Wolności, Zniżki Tow. Przyn. Teatru Polskiego w Król. Hucie będą przyjmowane. Początek przedstawienia punktualnie o godzinie 7.30.

Repertuar Teatrów Świełych: Katowice. Kino Apollo: „Dwuzębstwo“.

W niedzielę, dnia 9 września o godz. 7.30 „Aida“. Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“.

Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“. Środa, dnia 12. bm.: „Cyd“, premiera. Czwartek, dnia 13 września: „Trubadur“.

Teatr Polski na prowincji.

Środa, dnia 12. bm. odegra zespół Teatru Polskiego w Król. Hucie w sali hotelu Hr. Reden po raz pierwszy w bieże, scenie operę w 3 aktach „Hrabine“ St. Moniuszki.

Repertuar Teatrów Świełych:

Katowice. Kino Apollo: „Dwuzębstwo“.

W niedzielę, dnia 9 września o godz. 7.30 „Aida“. Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“.

Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“. Środa, dnia 12. bm.: „Cyd“, premiera. Czwartek, dnia 13 września: „Trubadur“.

W niedzielę, dnia 9 września o godz. 7.30 „Aida“. Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“.

Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“. Środa, dnia 12. bm.: „Cyd“, premiera. Czwartek, dnia 13 września: „Trubadur“.

W niedzielę, dnia 9 września o godz. 7.30 „Aida“. Wtorek, dnia 11 września o g. 7.30 „Faust“.

Powstanie „Kolejowego Przeposobienia Wojskowego“.

Dyrekcja Kolejowa w Katowicach wydała świeżo odezwę do pracowników kolejowych, nawołując ich do jak najliczniejszego organizowania się w związki „Kolejowego Przeposobienia Wojskowego“.

W czasie wojny światowej Niemcy wzięli pod uwagę ważność kolei, a mając dwa fronty wojenne, Francję i Rosję, rozbudowali w najszybszym tempie szereg linii...

Znaczenie przewozu kolejowego może być jeszcze ważniejsze po wojnie pod względem gospodarczym i ekonomicznym...

Dyrekcja kolejowa w Katowicach, zdając sobie doskonale z tego sprawy, stara się usilnie o rozwijanie akcji propagandowej w celu szerzenia idei Kolejowego Przeposobienia Wojskowego.

Podjęta sprawa spoczywa w przeważeniu o własnej sile, a to przeważeniu tkwi głęboko w duszy Ślązaka. M. Charnas.

Wzrost produkcji i zbytu węgla górnśląskiego w sierpniu b. r.

Katowice, 9. 9. (Pat.) Dzięki udogodnieniu ze strony władz kolejowych dla tych odbiorców węgla, którzy obecnie czynią zakupy, aby odciążyć koleją...

w sierpniu na poziomie normalnym, jednak ze strony przemysłu austrijskiego odczuwać się daje wstrząśnięcie...

W związku z większym zbytem węgla produkcja kopaliń górnśląskich podniosła się w stosunku do lipca o 128 tys. ton i wynosiła 2.545 tys. ton.

U ludzi z osłabionem działaniem serca, szklanka naturalnej wody gorzkiej Francuskiej Józefa przysłała codziennie zrana naczno, powiodło także w wypróbnieniu...

I jedrne lego artykuły z zakresu akcji katolickiej czynią go polecenia godnym wśród najszerzych warstw społeczeństwa katolickiego...

W dniu 9. września br. państwo Tomasz i Rozalia Gawłowie z Katowice obchodzą 60-letni jubileusz urodzin.

W sprawie egzaminu konkursowego na Akademii Górniczej. Stowarzyszenie Studentów Akademii Górniczej w Krakowie komunikuje...

Wznowiona na dzień 8. bm. rozprawa przed Komisją Arbitrażową w Katowicach w sprawie podwyżki płac pracowników umysłowych...

Z życia Tow. Sokół w Zaleskiej Haldzie i Brynowie. Że inicjatywy Inż. Suszyńskiego, wiceprezesa gniazda sokolego w Brynowie...

Wygrane Loterii Państwowej

Drugiego Loterii Państwowej, które odbyło się w niedzielę w dniu 7 września 1928 r. Wygrane po 600 złotych i więcej: 201 - 600, 433 - 600, 6462 - 15000, 8154 - 3000, 10289 - 600, 13838 - 1000, 14625 - 5000, 16276 - 600, 18888 - 1000, 20875 - 1000, 24146 - 600...

Wygrane po 500 zł, padły na Nr. Nr.: 180 3956 4604 4975 7720 9871 11142 12416 13865 15929 15684 17046 19817 18869 19513 22267 23904...

W KAPTAL I S-ka dawniej Kolektora Górnośląskiego Banku Górniczo-Hutniczego S. A. w Katowicach, ul. św. Jana 16r w Król. Hucie ul. Wolności 26.

Tamże do nabycia losy I-szej Loterii Związku Powstańców Śląskich - Cena losu 2 zł. Wygrane na sumę zł. 40.000. Ciągnięcie odbędzie się 30 października br.

- Z kiosku Marty Kieczy przy ul. Katowickiej w Debie, skradziono towaru na sume 40 złotych. - Edwardowi Zukermanowi z Katowic, skradziono rower wartości 300 złotych.

Niedoszły samobójca, Bogusław Wiczcowski, 24-letni mieszkaniec Katowic, usiłował pozbawić się życia...

Odebrany tuł. Dnia 8 września w godzinach nocnych nad Rawą w Katowicach przychyłca policja mieszkańca Katowic Romana S. z towarem skradzionym w firmie Schwarcz.

Wypadek tramlowy. Dnia 7 września (na szosie Zalcze - Wielkie Hajduki) niecałk. tramwaj na Pawła Waldena z Wielkich Hajduk. Rany tęczowe głowy, jakie odniósł przy wypadku Walden, opatrzył lekarz w Wielkich Hajdukach.

Na sezon jesienny i zimowy poleca duży wybór palł, ubrań męskich i dziecięcych po cenach konkurencyjnych za gotówkę i na raty. Józef Altmann, Katowice, ulica 3-go Maja 40.

Z Katowickiego.

Dodatek do podatku krocącego w powiat sławicki. Śląski Urząd Wojewódzki zezwolił katolickiej gminie krocześnie w Mysławicach na pobranie celem pokrycia niedoboru budżetowego dodatku w wysokości 7.5% do podatku przypisanego na rok 1927 dochodowego rzeczywiście i finansowanego.

Główny Związek Śląskich Hodowców i Ogrodników Działkowych prosi Sz. Przewodniczących związoków na zebrań Zarządu, które się odbędzie w niedzielę, dnia 9. bm. o g. 11 przed południem w lokalu p. Babuszynskiej (dawnej Danziger) w Rożdżeniu ul. Krakowska nr. 1. Na porządku dziennym jest „Wystawa Ogólna Polska“.

Główny Związek Śląskich Hodowców i Ogrodników Działkowych prosi Sz. Przewodniczących związoków na zebrań Zarządu, które się odbędzie w niedzielę, dnia 9. bm. o g. 11 przed południem w lokalu p. Babuszynskiej (dawnej Danziger) w Rożdżeniu ul. Krakowska nr. 1. Na porządku dziennym jest „Wystawa Ogólna Polska“.

Czy jesteś już członkiem Ligi Obrony Powietrznej? W nowy z 6 na 8 września do kiosku Marty Bóldowej w Zaleskiej Haldzie zakradli się złodzieje i zabrali z sobą różnych towarów znacznej wartości.

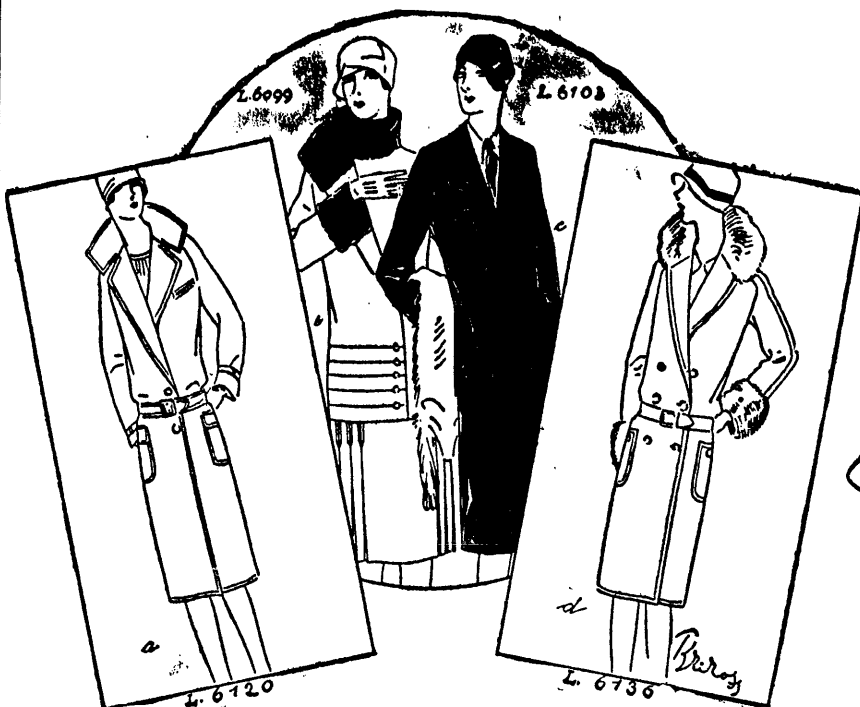

Tygodniowy dodatek mody

Eleganckie płaszcze i kostiumy.

Pierwsze rewle mody jesiennej przyniosły wielką ilość nowych i ciekawych modeli płaszców. Ujrzyliśmy więc modele skromne, o równych linjach „neutralnych” i praktycznych, odpowiednie do uprawiania sportów. Bardziej skomplikowane modele płaszców popołudniowych i kompletów wykonane są z tkanin i wykwinnych welurów, w jasnych kolorach. Płaszcze spacerowe i sportowe, w rodzaju tailleur, mają linie zupełnie równe. Plecy lub przód, jak również rękawy są przecięte, pasek z materiału umieszczony jest na naturalnej wysokości talii. Kroje, w rodzaju raglanu i trenchcoat'u, przeważają w najrozmaitszych odmianach. Wielkie urozmaicenie wnoszą zakładki, wstawki itp. umieszczone najczęściej z przodu lub tylko na plecach. Prawie wszystkie płaszcze można nosić zapięte i odpięte, — przyczem modne są wysokie kołnierze w najrozmaitszych formach. Najwięcej wdzięku posiadają jednak kołnierze równe, szalowe, lub t. zw. „Medici”, oraz szaliki z materiału lub strzyżonego futra. Najnowsze modne kostiumy są w stylu tailleur lub sportowym. Poza żakietami półdługimi, najbardziej noszone będą kostiumy trzywierzciowe. Spódniczki będą plisowane w fałdy, w zakładki lub godety, zebrane z jednej strony. Modne będą również spódniczki w kratę przy gładkich żakietach, oraz ciemne spódniczki z jasnymi żakietami. Bardzo elegancko wyglądają plisowane spódniczki z weluru „jacquard”, w drobny kratę z żakietkami z gładkiego materiału.

Modny kapeluszy jesienny.

Na naszym modelu widzimy modny kapeluszy jesienny, który powinien ciasno do głowy przylegać i zgrabnie skrojonem aż nad ucho zwieszającym skrzydełkiem być przybrany. Kapeluszy jest najostrowszy dla pań z szczytą twarzą. Cały jego efekt polega na zestawieniu materiału. Wszelkie inne przybranie, prócz agrafki, jest zbędne. Bardzo efektowne zestawienie z tym eleganckim kapeluszykiem uwydatnia bujny szal z crepe de chine.

Sportowy kapeluszy.

W przeciwieństwie do tego maleńkiego kapeluszyka, istnieje jeszcze inny fason, który stanowi również „krzyż mody”. Skromny fason w kłoz spuszczonego brzegiem, schodzącym się z przodu w formie trójkąta. Ponieważ jest to kapeluszy sportowy, powinien być przybrany wyhaftowanym monogramem.

Wstążki.

Zwisające wstążki, szarfy, kołcze — powtarzają się w modzie co parę lat, — kilkulatni okres sturowych mód chłopięcych i sportowych mało dawał pola do zastosowania wstążek, które w obecnym sezonie, znów powróciły do łaski. Na placach wysiłkowych, na garden parties, lekkie zefirek lub silniejszy podmuch wiatru poruszające niby lasem różnokolorowych chorągiewek, powiewającymi i zwisającymi wstążkami. Nie są to same wstążki, ale chustki, szale i chusteczki, kołcze materij wolno puszczone, jako draperie lub tablier. Każda suknia przystrojona jest jak miasto na dzień galowy: wokoło szyl wiła się szarfy, kołnierze, jumpery związane są u szyl, albo u wycięcia krawatką, ni stąd ni zowąd z kołnierza białej merkitzowej sukni spada luźny kołcz, na Innej dwa kołcze przrzucone są na krzyż. Nawet przy płaszcach zamiast kołnierzy jest tylko plisa, podszyta i zakończona szarfami z wzorzystego fularu, lub krepdeszyny. Na miejscu, na którym do

niedawna na ramieniu widniał egzotyczny kwiat, przyczepiona jest mniejsza lub większa kokarda. Szerokie wstążki jako pasek, fałdami opinają biodra lub talje i wzdymają się na boku w fantazyjnie związane węzły. Wiązania z materij

przybierają kształty olbrzymich motyli. Drogocenne wstążki brokatowe i morowe zdobą powłowne wieczorowe sukienki i, wychylając się z fal tiulu lub chiffon, przy każdym kroku poruszają się rytmicznie. U przegubów rąk wstąż-

ki o długich końcach fruują przy każdym podniesieniu ramienia. Na wielkich pasterkach, florentyjskich kapeluszach kokardy z aksamitek i jedwabiu lub opasanie kończące się długą, naokoło szyl owiniętą wstążką, są ostatnią nowością.

Radjo.

Program audycy

na niedziele, dnia 9. września 1928 r.

Programy polskie.

Katowice, fala 422. Godz. 11.00 — transmisja Kongresu Eucharystycznego z Czeszochow: — Transmisja z Katedry Czeszochowskiej pod wezwaniem Sw. Rodziny. Suma Pontyfikalna, celebrowanie przez J. E. Ks. Metropolita Cielebno, Kazanie „Chrystus Eucharystyczny. Kapłan i Kościół” — J. E. Ks. Biskup Okoniewski. Podczas sumy pontyfikalnej chóry katedralne z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej wykonała pod dyrykcją Profesora J. Kowalskiego „IX msze — Brosia op. 44”, 13.00 — przerwa. 15.00 — transmisja Kongresu Eucharystycznego z Czeszochow: Transmisja z Jasnej Góry: Kazanie — „Chrystus — Robotnik” — J. E. Ks. Biskup Kubina, przemówienie J. E. Ks. Kardynała Kakowskiego, Monks, Marmagel, zakończenie Kongresu — „Te Deum” — „Boże coś Polsko”, 18.00 — przerwa. 18.50 — odczyt p. t. „Rozwój demokracji w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej”, wygłosił dr. W. Wayda (transmisja z Warszawy), 19.15 — rozmaitości. 19.45 — odczyt p. t. „Wycieczka angielska w Polsce”, wygłosił Prof. Aleksander Janowski, (transmisja z Warszawy), 20.15 — transmisja koncertu wieczornego z Warszawy. 22.00 — sygnał czasu oraz komunikat: lotniczo-meteorologiczny. P. A. T. i sportowy, 22.30 — transmisja muzyki lekkiej.

Najważniejsze audycje stacy zagranicznych.

Wrocław, fala 322.6. Godz. 11.00 — muzyka religijna, 12.00 — koncert, 17.45 — koncert. Praha, fala 348.9. Godz. 9.00 — muzyka kościelna, 20.00 — muzyka popularna. Londyn, fala 361.4. Godz. 16.30 — koncert popularny, 20.55 — Dzwony kościoła St. Martin, 20.05 — transmisja koncertu symfonicznego. Rzym, fala 447.8. Godz. 10.15 — muzyka religijna, 21.00 — koncert wielkiej orkiestry symfonicznej. Lanzenberg, fala 468.6. Godz. 9.00 — muzyka dzwonów St. Godeonkirche, 16.30 — koncert popołudniowy. Berlin, fala 1260. Godz. 8.55 — muzyka dzwonów Garnisonkirche, 17.00 — koncert orkiestry detel. Wiedeń, fala 517.2. Godz. 11.00 — koncert wiedeński orkiestry symfonicznej, 18.00 — koncert. Budapest, fala 555.6. Godz. 10.00 — muzyka religijna i kazanie, 12.30 — koncert symfoniczny.

Złóż ofiarę na budowę Domu Narodowego w Makoszowach!

Konto pocztowe 305.470.

Program audycy

na poniedziałek, 10. września 1928 r.

Programy polskie.

Katowice, fala 422. Godz. 16.40 — komunikaty Polskiego Związku Zrzeszeń Gospodarczych Wol. Śl., 17.00 — transmisja z Warszawy, program dla dzieci, 17.25 — pogadanka z działu: „Ogrodnik Śląski”, wygłosił p. Władysław Włosik, kierownik Wydziału Ogrodnictwa Śląskiej Izby Rolniczej, 18.00 — transmisja muzyki tanecznej, 19.00 — rozmaitości, 19.20 — komunikat Strzażacka Staskiego, 19.30 — odczyt w języku polonaisie contemporaine, wygłosił p. Edward Kononka, 19.55 — komunikat rolniczy z Warszawy, 20.15 — transmisja koncertu wieczornego z Warszawy, 22.00 — sygnał czasu oraz komunikat: lotn.-meteor. i P. A. T.

Najważniejsze audycje stacy zagranicznych.

Wrocław, fala 322.6. Godz. 16.30 — koncert radjokleistry, 19.30 — „Piet zaczarowany”, opera w 2 aktach. Praha, fala 348.9. Godz. 17.00 — koncert, 21.00 — muzyka kameralna. Londyn, fala 361.4. Godz. 13.00 — koncert pieśni, 22.50 — lekki koncert, 24.00 — muzyka taneczna. Rzym, fala 447.8. Godz. 17.30 — koncert wokalnoinstrumentalny, 21.00 — wieczór muzyki lekkiej. Lanzenberg, fala 468.6. Godz. 13.05 — koncert popołudniowy, 20.00 — lekki koncert wieczorny. Berlin, fala 1260. Godz. 17.00 — koncert kompozycji słowno-wstępem. Wiedeń, fala 517.2. Godz. 11.00 — poranek muzyczny, 16.15 — koncert popołudniowy, 21.00 — muzyka taneczna. Budapest, fala 555.6. Godz. 11.45 — Dzwony kościelne, 17.30 — muzyka cygańska. Stambul, fala 1180. Godz. 21.40 — koncert. Paryż, fala 1760. Godz. 12.30 — radjokontert, 15.45 — popołudnie muzyczne.

Humor zagraniczny.

Co wyberze?

Emil Vanderveide, leader socjalistów belgijskich, wygłosił w osadzie fabrycznej, Jandria, odczyt o szkodliwości alkoholizmu. Usiłował przekonać słuchaczy i dowiedź im, że poćąg do alkoholu jest szcześnie wywołany, że jest to potrzeba, która człowiek sam stworzył.

- Postawcie, mówi Vanderveide, osia między wiaderm wody a wiaderm alkoholu. Dokąd się skleruje?
- Skleruje się napewno do wiadra z wodą! — pada odpowiedź z audytorjum.
- A dlaczego?
- No, bo jest osiem! (Pourquoi, Pa.)

Higijena.

W Anglii wro goraca walka między obrodcami alkoholu a jego wrogami. Każda strona wytacza mocne argumenty. Znany dowcipnik londyński, Harry Lander, opowiada ku pocieszeniu lednych i drugich następująca historję:

- W Planster - House zaznajomieni są z dwoma bliźniakami, krzepkimi starcami, siłotnymi, solidnymi jak doby... prostymi, jak maszty okrętowe...
- Oho, sto lat? ... a czemu zawdzięczał swe zdrowie?
- Jeden z nich regularnie konsumujł wódkę, drugi — kompletnej abstynencji.

(L.H).

Wydawca: „Polska Zachodnia”. Sp. z ogr. odd. Redaktor odpowiedzialny: Witold Dylag w Katowicach. — Druk: Drukarnia Śląska. Sp. z ogr. odd. Katowice, ul. Batorego nr. 2. Telefon 5-78

„FILM”

DODATEK TYGODNIOWY „POLSKI ZACHODNIEJ”, POŚWIĘCONY SPRAWOM FILMOWYM I KINOTEATRALNYM

Pod redakcją p. p. W. Wyszemirskiego i W. Kobiaka.

Usterki filmu.

Dostateczną propagandą polskiego filmu a co zatem idzie polskości będzie, jeżeli nasze filmy będą szły na rynki zagraniczne i będą odpowiadały następującym warunkom:

1. Techniczne wykonanie filmu, a więc należyta i wyraźna fotografia, ładne, celowe i dokładne dekoracje względnie należycie wykorzystane plenery.

2. Pierwszorzędna obsada aktorska zarówno kobieca jak i męska, tak pod względem gry, jak i zewnętrznego wyglądu.

3. Treść scenariusza. Tutaj, niestety, do dnia dzisiejszego są poważne usterki, a scenariusze nasze nie posiadają odpowiednich walorów kinetycznych.

Również koniecznym jest, by scenariusz poruszał problemy mające ogólnoludzką wartość.

Najrudniejszą rzeczą będzie osiągnięcie doskonałości fotograficznej.

Aczkolwiek w Polsce posiadamy operatorów nie ustępujących operatorom zagranicznym, to jednak na razie nie jesteśmy w możności dać dobrej fotografii.

Szczególne trudności w tym kierunku istnieją w pawilonach.

Praca w pawilonie należy do najważniejszych prac w produkcji filmu.

Trudności w naszych dotychczasowych warunkach prawie niepokonalne, wytwarza u nas światło.

Za wyjątkiem pawilonu poznańskiego, wszystkie inne, na całym terenie Polski mają do dyspozycji przedmioty.

Przed ten nie nadaje się do pracy filmowej przez swoje ciemne drżenie i przez różną wytworzoną światła.

Światło z prądu zmiennego jest o zabarwieniu żółtawym, a nie, jak powinno być, czysto fioletowym.

Usunięcie tej wady możliwym będzie dopiero wówczas, jeżeli powstanie poważne towarzystwo, które rozporządzać będzie własną elektrownią.

Tutaj właśnie powód spotykania drgań naszych obrazów.

Ponadto operatorzy nasi, oczywiście z wyjątkami, nie rozporządzają najnowszymi aparatami fotograficznymi.

Drugą wadą spotykaną w naszych filmach, jest nienależyta obsada.

Sprawa ta jest znacznie trudniejsza, aniżeli się na oko wydawało.

Dotychczas nie wytworzył się u nas typ wyłącznie aktora filmowego.

Posługiwanie się aktorem scenicznym, dorywczo pracującym w filmie, okazało się w praktyce trudnym.

Sceniczny aktor wyżej ceni scenę od ekranu, w dodatku może pokręcić filmowi zaledwie dwa miesiące w roku.

Ponadto nie rozumiejąc istoty kina gra swoją nadmiernie zużywa taśmę filmową.

W tym jednak kierunku pozostaje jedyną drogą mianowicie wytworzenie kadry aktorów zawodowych, wyłącznie filmowych.

Silne kraje przemysłowe oczywiście filmowe, posiadają związki aktorów bardzo rozległe i należyte zdyscyplinowane.

Ponadto w krajach tych istnieje związek autorów scenariuszy filmowych.

Autorzy ci wyłącznie tylko poświęcają się swojej pracy i tworzą własne scenariusze, bądź też nadające się powieści przerabiają na film.

Powołanie u nas podobnego związku będzie miało doniosły wpływ na naszą wytwórczość.

Rada Filmowa.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 1928 r. w sprawie utworzenia Rady Filmowej.

Na podstawie art. 15 i 18 dekretu o tymczasowej organizacji władz naczelnych z dnia 3 stycznia 1928 r. (Dz. Pr. Kr. Nr. 1, poz. 1), zarządza się co następuje:

§ 1.

Przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych tworzy się Radę Filmową.

Rada Filmowa powołana jest do wydawania opinii w sprawach dotyczących kinematografii, a wchodzących w zakres działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rada Filmowa składa się z przedstawicieli władz państwowych oraz obywateli zainteresowanych w produkcji i wyświetlaniu filmów, tudzież znawców kinematografii.

Członków Rady Filmowej powołuje

Minister Spraw Wewnętrznych, przy czym o ile chodzi o przedstawicieli państwowych władz, powołanie następuje w porozumieniu z właściwą władzą naczelną.

Liczbę członków Rady Filmowej oraz sposób jej działania określi Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 2.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: (—) Bartel.
Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Sławoj Składkowski.

„Nie rób drugiemu co tobie niemiłe”.

Niemiecka prasa w artykułach pełnych oburzenia występuje przeciw historycznemu filmowi angielskiej produkcji pod tytułem „Miss Cavell”.

Mianowicie chodzi o to: Film „Miss Cavell”, mimo protestu odpowiednich czynników niemieckich, został dopuszczony na ekrany. W motywach podano fakt, że film ten jest ściśle historyczny i że odsłaniając nieludzkie i barbarzyńskie postępowanie władz niemieckich w czasie wojny oraz ukazując w całej włócej prawdziwe okrucieństwa wojny, może w znacznej mierze przyczynić się do propagowania pokoju. Na podstawie tego orzeczenia, wypożyczalnia angielska eksploatująca w mowie będący film, przedłożyła go cenzurze niemieckiej, która musiała dopuścić go na ekrany niemieckie.

Wobec tego — prasa niemiecka z 29 sierpnia br. nawołuje właścicieli kin do niedopuszczenia tego filmu na ekrany niemieckie.

Oczywiście przytem prasa ta podnosi, że próby dalszego wyświetlania tego filmu godzą w kinowe „Locarna”.

Dziwnym wydaje nam się fakt, że równocześnie ci sami Niemcy, którzy ak głośno i dużo piszą o łamaniu „Locarna”, tam gdzie chodzi o ich skórę, najbezczelniej łamią go sami.

Filmy niemieckiej produkcji w dodatku filmy paszkwilowe, bez wszelkiego podłoża historycznego, skierowane przeciw nam, wyświetlane są w Niemczech i jakoś prasa tamtejsza nie słyszy naszych protestów ani też nie wyciąga wniosków o łamaniu kinowego „Locarna”.

My jesteśmy zdania, że film Miss Cavell, wyświetlany w Polsce, niewątpliwie odniósłby olbrzymi sukces kasowy.

Może więc znajdzie się w Polsce odpowiednia wypożyczalnia, któraby sprowadziła ten film do Polski.

Wówczas postąpimy tak jak nam w sprawie „Polnische Wirtschaft” radziła miejscowa prasa niemiecka i przekonamy się z ekranu, czy film ten istotnie godzi w postanowienia kinowego „Locarna”.

Doniosły wynalazek.

Rosjaninowi dr. Borysowi Loundine podobno udało się wynaleźć negatyw filmu, oddający obrazy w naturalnych barwach.

Jeżeli doniesienie prasy zagranicznej istotnie odpowiada prawdzie, to wówczas możemy w niedalkiej przyszłości być świadkami przewrotu w produkcji filmowej. Wprawdzie kolorowe filmy znane są od dawna a zaczął nad tem zagadnieniem skutecznie pracować Lumiere (jeden z twórców kinematografii), to jednak praktyczne stosowanie koloru było bardzo rzadkie z powodu niestychanych trudności oraz kosztów.

Wynalazek dr. Loundine umożliwia robienie z kolorowego negatywu kilku

kopii oraz nie wymaga żadnych specjalnych urządzeń.

Jeżeli dr. Loundine istotnie w badaniach swoich odniósł taki sukces, to byłoby to spełnieniem długoletnich marzeń filmowców.

Oczywiście że zbytecznym jest dłuższe „rozwodzenie” się nad tem, jaki byłby kolosalny efekt obrazów w naturalnych kolorach.

Zaznaczyć jednak należy, że dr. Loundine jest znanym chemikiem i nad zagadnieniem tem pracuje szereg lat. Wynalazek oparty jest podobno na specjalnej emulsji, którą pokrywa się negatyw, tem się tłumaczy, że nie wymaga on żadnych dodatkowych urządzeń.

Dotychczas w tym kierunku pracują u nas literaci, którzy często nie znając dobrze wymagań kina, bezwładnie mu szkoda.

Reasumując wszystko, winniśmy dać do:

1. Udoskonalenia pawilonów,
2. Stosowania najnowszych technicznych aparatów,
3. Wykształcenia odpowiednich de-

koratorów, architektów kinematograficznych.

4. Stworzenie Związku autorów scenariuszy filmowych,

wreszcie wytworzenie zawodowego aktora filmowego.

Sprawom tym niestety za mało poświęca uwagę Związek Przemysłowców filmowych w Polsce.

Przy związku tym powinniśmy się

Kronika filmowa.

Szaloccy („My pierwsza Brygada”). Film pod tym tytułem, o którego produkcji oraz montażu w swoim czasie donosiliśmy, wyświetlany jest obecnie w Warszawie, na zero ekranu w kinie „Pan”.

Kropka nad i... Film zatytułowany tak oryginalnie, o produkcie którego również donosiliśmy, wyświetlany jest obecnie w Warszawie.

Krytyka filmu jest niesłychanie rozbieżna. Trudno nam wobec tego rejestrować ją. Naogl prasa stołeczna zajęła stanowisko przychylnie, stwierdzając, że film ten mimo wszystko jest w yłomem w dotychczasowej polskiej produkcji. Z obrazy, prasa entuzjastycznie wyraża się o malenkiej kilkuletniej Biancie Dodo, występującej w tym filmie.

Krystyna Ankwic: Nowoodkryta gwiazda polskich ekranów, która ujrzymy jesienią br. w filmie „Jesienna Miłość”, zaangażowana została do teatru im. Słowackiego w Krakowie.

Jerzy Marr w najbliższym czasie udaje się do Wiednia, zaproszony przez Sascha - Film, celem prowadzenia dalszych pertraktacji, dotyczących pracy p. Marra w tej wytwórni.

Burzaca sie krew — oto tytuł nowego filmu P. D. C. de Mille-Film, reżyserowany przez Rupertia Juliana, w głównych rolach Sue Carol i Ryszard Walling.

„Polnische Wirtschaft” — w sprawie tego filmu wyznaczony został termin na sobotę, dnia 8. bm. w Berlinie, w którym to dniu zapadnie wyrok. Sprawa dotyczy wyświetlania tego filmu.

Florence Vidor — poślubiła wirtuoza wioleńczelci Jascha Heifeza.

Partnerka Janniusa do amerykańskiego filmu w Paramoncie p. t. „Grzechy przodków” — będzie Zazu Pitts, dalsze role powierzono Janowi Arthur, Ruth Chatterton i Jackowi Luden.

znaleźć odpowiedni ludzkie, którzy ujęli by inicjatywy w swoje ręce i zapoczątkowali nową erę w polskiej kinematografii.

Również niesłychanie ważną jest należała organizacja handlowa.

Dotychczas nie posiadamy organizacji, któraby ujęła cały eksport polskich filmów

Wytwórnie nasze nie rozporządzają takimi kapitałami, by zrobić to w sposób należyty w własnym zakresie.

Organizacja taka powinna być powołana bądź przy związku producentów filmowych, bądź przy związku właścicieli kin. Wówczas wszelkie filmy nadające się na eksport, musiałyby być lokowane na zewnętrznym rynku za pośrednictwem tejże organizacji. Organizacja taka, ażeby mogła należyte spełnić swoje zadanie, powinna również mieć duży wpływ na import filmów do kraju. W imporcie uwzględniane powinny być przedewszystkiem te kraje, które odbierałyby nasze produkty.

Mimo utyskiwań w poprzednim oraz dzisiejszym artykule, w imię prawdy stwierdzić należy, że bieżący rok polskiej produkcji filmowej przyniósł bardzo poważne rezultaty. Ilość już gotowych filmów oraz przygotowania do kręcenia nowych, napawają nas pewnym rodzaju dumą i dowodnie przekonują, że w Polsce zrozumiarno doniosłość przemysłu filmowego.

Jeżeli praca w dalszym ciągu trwać będzie w dotychczasowym tempie, t. j. temple tegorocznym, to śmiało i bez obaw możemy patrzeć w przyszłość. Praktyka, która jest najlepszym nauczycielem i organizatorem niewątpliwie usunie dotychczasowe usterki.

Wiadomości gospodarcze.

Nowy kierownik departamentu cel.

P. Minister Skarbu zwolnił z kierownictwa departamentem cel dotychczasowego kierownika p. Lewakowskiego i powierzył kierownictwo tego departamentu p. Wł. Danielewiczowi, naczelnikowi wydziału II. w departamencie cel.

Przekazy.

Min. Poczty i Telegrafów wydało zarządzenie w sprawie przekazów pieniężnych, w którym wylicza, kiedy urzędy pocztowe nie powinny wypłacać przekazów, a więc, gdy nie podano nazwiska lub podano nazwisko bez imienia, nie podano dokładnie miejsca zamieszkania adresata, gdy kwoty przekazowe nie są wypisane, gdy wpisy są poprawiane, niema odcisków stempla urzędu nadania i podpisu urzędnika, wreszcie gdy przekaz został wystawiony na formularzu nieprzeznaczonym.

Rynek pieniężny i kredytowy.

Jak podaje Bank Gospodarstwa Krajowego — sytuacja gospodarcza w sierpniu nie uległa większym zmianom.

Na rynku pieniężnym panowała nadal dotkliwa ciasnota gotówkowa. Jednakowoż większego pogorszenia w tym względzie niema. Świadczy o tem fakt, że w większych ośrodkach gospodarczych nie było znaczniejszej zwykłej prywatnej stopy dyskontowej. Potwierdzała to sprawozdania Oddziałów we Lwowie, Katowicach, Wilnie i Łodzi. W Łodzi stopa dyskontowa dla pierwszorzędnej materiału wekslowego wynosiła miesięcznie 1,75, średniego — 2,25 proc., a dla gorszego jeszcze wyżej. W Białymstoku stopa podniosła się do 2,4 proc. miesięcznie. — Mniejsze oddziały odnotowują na ogół większą ciasnotę gotówkową, połączoną z niewielką zwykłą stopą procentową od pożyczek wekslowych. Przeciętnie stopa procentowa na prowincji dla lepszego materiału wekslowego wahała się około 2 proc. miesięcznie. Dawało się odczuć pewne pogorszenie płatności weksli, — szczególnie w Łodzi.

Charakterystycznym rysem obecnych stosunków na rynku pieniężnym jest coraz mniejsza podaż krótkoterminowych weksli (do 3 miesięcy), a wzrost zaofiarowania weksli o dłuższych terminach płatności (ponad 3 miesiące). O zjawisku tem donosi większość oddziałów w B. G. K. (w Krakowie 5-7 miesięcy, a nawet weksle 9-cio miesięczne). Dzięki takiemu unieruchomieniu gotówki wzrasta dalej ciasnota gotówkowa, spowodowana sezonowym zapotrzebowaniem ze strony rolnictwa i niektórych przemysłów. Na

trudności kredytowe wpłynęła w pewnym stopniu również pomyslna subskrypcja 4 proc. pożyczki premjowej, która przyczyniła się w niektórych miejscowościach do wycofywania wkładów z instytucji kredytowych.

Wkłady nie wykazały większych zmian. Niektóre oddziały B. G. K. — jak np. w Krakowie, Katowicach i w Białej odnotowały zwiększenie wkładów w komunalnych kasach oszczędności. Jednakowoż oddział w Krakowie odnotowuje równoczesny spadek wkładów w bankach akcyjnych, które w związku z tem zaczynają stosować wielką ostrożność w udzielaniu pożyczek i dąży do wzmocnienia swych rezerw. Oddział Wileński wskazuje na wzrost wkładów dolarowych, oraz na stopniową likwidację wkładów w rublach złotych, zaprowadzonych swego czasu przez tamtejsze banki prywatne. Tenże oddział wskazuje na pomyślny rozwój wkładów w spółdzielniach kredytowych w jego okręgu, których stan przekroczył w końcu lipca 1 milion zł.

Ważne dla posiadaczy polis amerykańskich.

W sądach amerykańskich od kilku lat prowadzona jest sprawa polskich posiadaczy polis ubezpieczeniowych przeciwko tym towarzystwom. Tożsamość ta, które działały przed wojną na terenie państwa rosyjskiego, odmawia obecnie posiadaczom polis przedwojennych, ubezpieczonym na terenie b. państwa rosyjskiego, wypłacenia należności, dopóki Sowiety nie spłacą długów cesarskiej Ameryce.

Po wygranej polskiej strony w sądzie apelacyjnym, sprawa obecnie przeszła do najwyższej instancji. Obecnie jednak, jak się dowiadujemy, towarzystwa ubezpieczeniowe, nie czekając na ostateczny wyrok, wystąpiły z propozycją zatwierdzenia umowy polubownej, proponując regulowanie na 30 proc. należności. Kola radców prawnych polskich posiadaczy polis na propozycję tę nie zgodzili się, domagając się conajmniej 70 proc.

Ogólna suma należności polskich obywateli od towarzystw amerykańskich z tytułu niewpłaconych sum asekuracyjnych obliczane jest w przybliżeniu na 10 milionów dolarów.

Z przemysłu naftowego.

W górnictwie naftowym w ostatnich czasach dąży się zaobserwować pewne ożywienie. Dotyczy to zwłaszcza ruchu węgelnego i wzrostu zainteresowania terenami w Wraźnicy, gdzie dokonano w końcu lipca kilku znaczniejszych dowierceń (Szyb VII. „Galicji” osiągnął produkcję 1) cystern na dobę, podobnie w Tustanowicach szymb Statelard „Premiera” daje do 8 wagonów dziennie). Cena ropy trzyma się na poziomie 195 dolarów za wagon jakości Boryslaw-Tustanowice. Ustabilizowane również pozostają ceny gazu i gazoliny. W przemyśle rafinerijnym bez zmian. Zbliżający się sezon jesienny i zimowy zapowiada zwiększenie zbytu.

Hala Centralna PWK (tereny wschodnie) o powierzchni 7.200 m. kw., w której została pomieszczona wystawa przemysłów: papirniczego, papirniczo-przetwórczego, graficznego i chemicznego.

(prof. inż. arch. R. Stawki)

Rzeczy ciekawe z całego świata.

Odkrycie rzeźby z przed 1000 lat.

Na wyspie Gotlandji, zwanej „perłą Bałtyku” znajduje się ciekawa rzeźba z przed tysiąca lat, t. zw. „obraz-kamień” której treść wyjaśnił dopiero teraz archeolog szwedzki, dr. Nilien. Przedstawia ona treść „Pieśni Volunda” z cyklu północnych poematów, które służyły za osnowę arcydzieł literackich późniejszych czasów i natchnęły Wagnera do stworzenia szeregu oper.

Śpiew Volunda zawiera dzieje kowala, uwiecznionego przez króla Niduda. Okrutny władca kazał mu porzucić ściegna w kolanach i nakazał pracować dla siebie na bezludnej wyspie. Volund zamordował przez zemstę dwóch synów królewskich, którzy odwiedzili go pewnego razu i ofiarował Nidudowi ich czaszki, bogato przyozdobione ornamentami ze srebra. Następnie mściwy kowal uwiłd córke króla, a gdy ten polecił swym pacholkom zgładzić go, Volund uciekł na skrzydłach, ukuty przez siebie i śpiewając straszliwą pieśń zemsty, przepruł ponad dworcem Niduda.

Ponure dzieje Volunda zostały z mistrzostwem oddane w całym szeregu wypukłożeń z przed tysiąca lat, znalezionych w Ardre w Gotlandji. Dowodzi to, że Szwedzi, wówczas jeszcze pogańscy, starali się uwiecznić i przechowywać dla następnych pokoleń legendy z dawnych czasów. Na tejże wyspie znajduje się wiele kamieni z napisami runicznymi oraz „obrazów-kamieni”, przedstawiających dzieje przedhistorycznych bohaterów. Jednakże treści wielu z tych rzeźb nie zdołano jeszcze niestety odczytać.

Niezwykłe samobójstwo w siatce ze lwami.

Lwy go nie chciały rozszarpać, więc się zastrzelił.

W Ogrodzie Zoologicznym w Rio de Janeiro, rozegrała się przed kilku dniami wstrząsająca scena. W godzinach popołudniowych, gdy w ogrodzie były tłumy ludzi, do klatki ze lwami dostał się w sposób niewytłomaczony jakiś młody człowiek. W klatce tej znajdowały się niedawno przywiezione dwa młode, ale bardzo dzikie lwy. Publiczność zebrała się przed klatką, przypuszczając, że odbędzie się w niej tresa zwierząt. Młody człowiek z całym spokojem ułokował się między żdźwionymi zwierzętami, które jednak nie zaczęły go, pomimo, że młodzieniec zaczął je drażnić. Publiczność biła brawo, podziwiając odwagę poskromiciela, który wszedł do klatki, nie mając nawet bata w rękach. W tej chwili jednak podbiegło do klatki dwóch wystraszonych dozorców, którzy oświadczyli publiczności, że młodzieniec ten nie jest poskromicielem, a zapewne jest to warjat, który w każdej chwili może być rozszarpany

przez lwy. Bestje, pomimo drażnienia ich przez młodzieńca, zachowywały się w dalszym ciągu spokojnie. Tymczasem dozorca i nadbięty dyrektor Ogrodu zaczęli prosić nieznanego, żeby wyszedł z klatki. Gdy to nie pomogło, usiłowali uzbrojeniem w kiję przemocą usunąć młodzieńca z klatki. Ten jednak wyjął rewolwer i zmusił dozorców do ucieczki. Następnie zwracając się do przestraszonej publiczności oświadczył że miał zamiar pozabawić się życia w sposób niezwykły, a mianowicie być rozszarpanym przez lwy. Wobec tego jednak, że zwierzęta zachowały się spokojnie, musi w zwykły banalny sposób odebrać sobie życie. I z temi słowy strzelił sobie w głowę.

Na odgłos strzału i na widok krwi, rzuciły się zwierzęta na zwłoki i poszarpały je. Jak sprawdzono następnie, niezwykłym samobójcą był 18-letni młodzieniec, któremu rodzice nie pozwolili zostać aktorem filmowym.

Odkrycie odwiecznego cmentarzyska w Szwecji.

W miejscowości Tuna, w Uplandzie, zwanej kolebką kultury szwedzkiej, odkryto cmentarzysko z przed 1500 lat. Odkopano tam mianowicie t. zw. groby łodziowe, bardzo dobrze zachowane. W le-

nianych naczyń. W drugim grobie odkopano dwa szkielety kobiety i mężczyzny — dwa konie i dwa psv. Mężczyzna był uzbrojony w miecz i tarczę, kobieta zaopatrzona w naczynia żelazne i noże do przygotowania posiłku, oraz wiele drobniactw (szrębeni kościanych itd.). Tak wwekwipowani wyruszyli łodzią w swą ostatnią drogę. Najciekawsza jednak jest mogiła jakiegoś potężnego wojownika z przed 1.400 lat, zawierająca mlecz, sztylet, nóż, wspaniały pas ze złota i brązu, srebrną klamrę, wysadzana granatami, oprawieni w złoto, o oryginalnym desenie i srebrnych ornamentach. Wszystko doskonale zachowane.

Dobrobyt kolejarzy w Stanach Zjedn.

Na 100 pracowników kolejowych w Stanach Zjednoczonych — 57 posiada swoje auta, 44 — aparat odbiorczy 72 uprawia sporty. Ogólna suma plac zarobkowych kolejarzy zwiększyła się w roku 1927 o 23 miliony dolarów.

Wobec licznych zgłoszeń rzemieślników na wyjazd do Francji, Generalne Towarzystwo Immigracyjne donosi, że posiada tylko zapotrzebowanie na:

- 20 tokarzy
- 10 ślusarzy
- 8 kotlarzy,
- 10 walcowników blachy
- 10 walcowników drutu
- 2 walcowników blachy cienkiej
- 10 ciągaczy drutu miedzi
- 10 ciągaczy drutu stali.

Zgłoszenia przyjmują się codziennie od godziny 9-ej do 1-ej, w Mysłowicach przy ulicy Powstańców Nr. 23.

Dla bielizny niema nic lepszego, jak

ALBORIL

Alboril

samodziałający środek do prania!

Nowootwarcie!
We wtorek rano!

Specjalny sklep
pończoch, rękawiczek i trykotaży
we wszelkich gatunkach
po najniższych cenach.

Etan

Katowice, ul. św. Jana
róg Dworcowej (nowy gmach)

Odzieżówka Śląska

Spółdzielnia kredytowo-towarowa dla urzędników państwowych, cywilnych, komunalnych, wojskowych i prywatnych Województwa Śląsk. Sp. z ogr. odp. w Katowicach, ul. Młyńska 22 wydale obowią. bielizne, materiały tekstylne, meble, porcelane oraz wszelkie artykuły codziennego użytku Członkom swolm

na 5 do 12 rat miesięcznych

Członków przyjmuję się w biurze, Młyńska 22 od godz. 9 — 1 i od 3 — 6 Spółdzielnia prowadzona jest przez: kierownictwo dawn. „Szatniówki”
Udział wynosi zł. 1. Wpłowo zł. 1. Asvznaty już się wydale.

Kabaret „Mascotte“

Katowice

Plebiscytowa 3

W sobotę 8-go i niedzielę 9-go b. m.

Dwa gościnne występy

Bronisława Bronowskiego

znakomitego satyryka i humorysty.

Prócz tego sensacyjny program jesienny z szeregiem światowych atrakcji.

Meridio

Ziołkowy SPIRITUS

Używają miliony ludzi bo jest on najsukuteczniejszym środkiem domowym do nacierania i pielęgnowania.

Żądać w Drogerjach i Aptekach.

Zamienie mieszkanie

2 pokojowe z urządzeniem abocznem na 3 lub 4 pokojowe, tylko z urzędnikami wojewódzkimi, za osobnym wyngrodzeniem. Złożenia do Adm. Polski Zachodniej pod „zamienie“.

Poszukuję od zaraz
2 podmistrzów murarskich oraz
30 murarzy

Leon Murłowski
Przedsiębiorstwo Budowlane
Wielkie Hajduki, Krakowska 11b.

Niniejszem zawiadamiam Szan. Publiczność Katowic i okolicy, że mój **Salon Mód Kapeluszy Damskich** przeniosłam z ulicy Plebiscytowej 4 na ul. Marjacką 7, vis a vis hotelu „Savoy“ Ceny nader przystępne. — Z poważaniem „Gustawa“

Dzielnych fachowców

dla robót teracowych i cementowych poszukuję natychmiast

Rokus i Lorenz,

Fabryka wyrobów cementowych, Królewska Huta, ulica Krzywa nr. 16

Elektromonterzy

do natychmiast. wstąpienia poszukiwani.

Siemens, Sp. z ogr. odp.
Katowice, ul. Powstańców Nr. 50.

Karol Korn

Budowlana Spółka Akc.

Bielsko, ulica Mickiewicza Nr. 21
Filja: Katowice, ulica Kościuszki Nr. 42
Telefon centralnego biura Nr. 2070 i 2071
Telefon tartaku parowego Nr. 2072
Telefon stolarni budowlanej Nr. 2073
Telefon filji Nr. 2396
F. K. O. Warszawa 180 051
Adres telegraficzny: Budkorn Bielsko.

Wykonuje wszelkie roboty budowlane, żelbetonowe, inżynierskie i architektoniczne. Posiada własną stolarnię budowlaną i artystyczną, tartak parowy, cegielnię, kamieniołomy i wapiennik.

Na raty. Na raty.
Maszyny do szycia rowery, zegary 20% taniej niż w mieście w Katowicach.
A. J. Siegmann Katowice-Zależę
ulica Wojciechowskiego Nr. 42.

Wszelkie Druki

dla Urzędów, Organizacji, Towarzystw i prywatnej klienteli dostarcza szybko

Drukarnia Śląska

Spółka z ogranicz. odpowiedzialnością
Tel. 575 Katowice Tel. 426
Narożnik Bałowego 2 i Kościuszki 15

Stosunki w Warszawie

posiadając szerokie, niezależny ekonomista, przyjmie na Warszawę

reprezentację firm

opiekę interesów formalnych i władz centralnych i instytucje. Referencje pierwszorzędne. Oferty dla Dyrektora H. D. Powszechne Biuro Ogłoszeń, Warszawa, Fredry 4.

Instytut Stenograficzny

Wł. Chrapuszy Katowice prowadzi stale

Kursy stenografii polskiej i niemieckiej.

Dokształcanie w językach, korespondencji tudzież pisania na maszyna. 522

Sekretariat Instytutu Stenograficzn. Francuska 17

Niebywała okazja!!

Przy wpłacie zadatku 10%, a 20 wpłat miesięcznych otrzyma każdy meble wszelkiego rodzaju jak jadalnie, sypialnie, kanapy do rozkładania, sofy, otomany, garnitury, klubowe, salonowe, materace. I t. d. kapy, dywany, i chodniki.

Główni zastępcy:

„Fameta“ fabryka mebli

Katowice, ul. Sobieskiego, Nr. 19
ortar lewy od godziny 9—1 i od 3—7 wieczorem w niedzielę od 10—1 w południe.

Zabrać z sobą lampkę w podróż.
Było dawniej trudno wiele;
— Dzisiaj — jadąc masz przy sobie
„Centra-Mikro” — w kamizelce!

Lekka i trwała lampka
kieszonkowa
„Centra-Mikro”
potrzebna
zawsze i wszędzie.

Osiedliłem się w Zorach
ulica Szeptyckiego 12 (obok apteki)
Dr. Bronisław Karolczak, lekarz

Rapid

Najlepszy środek do czyszczenia zakurzonych i zaciemnionych pokoi i biur malowanych lub tapetowanych. Do nabycia w składach farb i drogeriach, a gdzie nie można nabyć, to proszę się zwrócić do Centrali

J. ROTT, Katowice, Rynek 8. Tel. 734.
Król. Huta, ul. Szopena 5, Tel. 352.
Zastępca poszukiwany.

Śląski Urząd Wojewódzki
w Katowicach
L. P. O. 1133/64.

Konkurs.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach rozpisuje konkurs na posadę sekretarza

przy Śląskim Zakładzie Głuchoniemych w Rybniku.

O posadę tę ubiegać się mogą kandydaci, którzy nie przekroczyli 30-go roku życia i posiadają znajomość księgowości i rachunkowości oraz pisania na maszynie.

Z posadą tą połączone są pobory grupy XI—X unormowane ustawą z dnia 9. 10. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych z wszystkimi dodatkami wojewódzkimi.

Do podań, które wnosić należy do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — Wydział Pracy i Opieki Społecznej — w Katowicach do dnia 15. 9. 1928. winny być dołączone:

- 1) dokument obywatelstwa,
- 2) życiorys,
- 3) świadectwo z ukończonych kursów oraz dotychczasowej służby.

Przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo będą mieli kandydaci pochodzący z Województwa Śląskiego.

Ustalenie nactąpić może po jednorodnej zadawalającej służbie.

Za Wojewodę:
Dr. Hełmski m. p.
p. o. Naczelnika Wydziału P. O.

Pracownia Górskiej Parkacji „Małgorzata”
Lwów, Batorego 34, filja
Katowice
ulica Francuska 17
poleca najnowsze górskie parkiety na miary po cenach przystępnych.

Kurs kroju i szycia
Wyższej Uczelni „Władysława”, Katowice, An-drzeja 2. W czasie kursu każda szyć dla siebie. Wpisy w poniedziałek 10 i wtorek 11 września.

Czy chcesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursa fachowe, korespond. prof. Sekutowicza, Warszawa, Zórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kalgografji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, go. pisania (ortografji). Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.

Panie
ustosunkowane w sferach kupieckich osiagną łatwą pracę znaczny dochód. Osobiste zgłoszenia od godz. 11 — 13 Katowice, Drzymaly 10, parter na pr.

Wysoki zarobek
przez lekkie zajęcie uboczne dla urzędników i osób prywatnych, mających stosunki w sferach kupieckich. Informacje ustnie od godz. 16 — 18 Katowice, ulica Drzymaly 10, parter na pr.

Z powodu potrzeb spadkowego jest do
sprzedania
nieruchomość w Katowicach II, ul. Krakowska 3. Oferty przyjmuje p. Otylia Babska, Katowice II, ul. Krakowska Nr. 3.

Minerwa
Ilmużna 6-osob. z najnowszym komfortem urządzona, mało używana tanio do sprzedania.
Gen. T-wo Imigracyjne Mysłowice ulica Powstańców 23.

Dobrze wprowadzeni
zastępcy
na powiat: 1. Lubliniec-Tarn. Góry, 2. Bielsko i okolice, ewentualnie na własny rachunek, poszukiwani i większy Fabryki Czekolady na G. Śl.

Kupiec
słita pierwszorz., dobrze się prezentujący, lat średnich, organizator doskonały, akwizytor dobry, perfekcyjnie, dobrze niemiecki, rosyjski i francuski, rutynowy, buchalterbilansista, poszukuje stanowiska odpowiedzialnego, lub reprezentacji generaln. Oferty pod „Sunienny” do Adm. Polsk. Zachodn.

Zakopane
Biuro J. Kubieńskiego, ma do sprzedania pensjonat murywany o 20 pokojach z komfortem, meble, pościel, za cenę 220 000 zł. Nadto wiele mniejsze i parcele — pensjonaty do dzierżawy.

Mieszkanie
w Katowicach, składające się z 2 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokojem z przynależnościami, zamienić na 3-pokojowe mieszkanie w Mysłowicach tylko z urzędnikiem państwowym lub wojewódzkim. Zgłoszenia do administ. „P. Zach.” pod „Wygodą”.

Kursy wieczorowe języka francuskiego
T-wa Alliance Francaise
w Katowicach i Królewskiej Hucie
początek dnia 1. października rb,
Zapisy: **Katowice** ul. 3 Maja 23, I piętro w godzin. 6 do 8 wieczorem z wyjątkiem soboty,
Królewska Huta, Dyrekcja Skarboferme, pokój 88
Opłata miesięczna za kurs 7 złotych,

RENAULT
Reprezentacja Tow. „Esper”

Warszawa, ul. Marszałkowska 153 Tel. 21-64
Katowice, ulica 3-go Maja 5 - Telefon 585
Kraków, Karmelicka nr. 9
Bedzin, ul. Kołontaj 24 Tel. 40

Samochody i części zamienne stale na składzie

Przeprowadzka!
Szanownym Członkom, Deponentom i wszelkim Interessantom donosimy, niniejszem, że
z ul. Kościuszki 16 na ul. Młyńską nr. 3
w pobliżu Rynku i Ratusza, gdzie mieścił się dawniej „Górnośląski Bank Handlowy”,
Bank Ludowy w Katowicach.

Czas oświetlenia się zbliża!
Jesteśmy gotowi uruchomić lub odnowić wasze oświetlenie przy pomocy osłon (abazurów), zbudowanych według najnowszej techniki oświetlenia.
Wielki wybór pojedynczych a gustownych lamp i abazurów po cenach niskich, można oglądać na wystawie i w lokalu sprzedaży
Elektrowni Bielsko-Bielskiej w Bielsku, ul. Batorego 13a.
Cena żarówek „D” 15 do 40 watoowych obniżono na zł 2.25
Lokal otwarty od 8-iej do 12-iej i od 1-iej do 6-iej.
Nr. telefonu 1278 i 1696.

Czapki szkolne i oznaki
również dla wszystkich Towarzystw, Związków i Urzędów. Dla szkół powszechnych rogatki po 2,80 zł, berety sukienne po 2,60 zł.
Na kapelusze 8 tanich dni
w cenie zł 5,50 7,00 8,50 10,00 12,50 i 14,50 najnowsze kolory i fasony jak i wszelkie artykuły męskie poleca najtaniej firma
M. HADRYAN / KRÓL. HUTA
ulica Wolności nr. 18 — Telefon nr. 1172

Przetarg publiczny.
Gmina Świerczyniec pow. Pszczyzna ogłasza niniejszem przetarg na remont szkoły. Oferty składane należy do dnia 14 września 1928 r. do godziny 12 w południe w urzędzie gminnym. Tam też można otrzymać plan prac. Urząd gminy zastrzega sobie prawo wyboru oferty, bez względu na jej wysokość.
Świerczyniec, 5. 9. 1928 r.
Naczelnik gminy
Krawczyk.

Powiatowa Szkoła Gospodarstwa Domowego w Starejwsi, poczta Pszczyzna przyjmie jeszcze kilka
dziewcząt
ponad lat 15 na kurs 1928/29.
Zgłoszenia należy nadsyłać natychmiast. Kierownictwo Szkoły.
Przewodniczący
Wydziału Powiatowego
Dr. Zaleski.

Żelazka do prasowania
dla użytku domowego w najlepszej jakości, dostarczamy w razie terminowego wyrównania naszych rachunków prądowych
w 6 ratach miesięcznych po 6.50 zł.
Dla innych aparatów domowych również udzielamy ułatwień płatniczych. Przy większym użytkowaniu stosujemy niższe ceny prądowe.
Elektrownia Bielsko-Biała, Batorego 13a.

Śląski Urząd Wojewódzki
w Katowicach
L. P. O. 1237.

Konkurs.
Śląski Urząd Wojewódzki rozpisuje niniejszym konkursem na posadę dyrektora dla Śląskiego Zakładu Wychowawczego w Cieszynie.
O posadę tę ubiegać się mogą obywatele Rzeczypospolitej Polskiej z odpowiednimi kwalifikacjami.
Z posadą tą połączone są pobory grupy VII—VI unormowane ustawą z dnia 9. 10. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych z wszystkimi dodatkami wojewódzkimi.
Do podań, które wnosić należy do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — Wydział Pracy i Opieki Społecznej — w Katowicach do dnia 15. 9. 1928 r. powinny być dołączone:

- 1) poświadczenie obywatelstwa polskiego,
  - 2) świadectwo lekarza powiatowego o stanie zdrowia,
  - 3) życiorys (curriculum vitae).
  - 4) świadectwa z ukończonych studiów oraz
  - 5) świadectwa z dotychczasowej służby.
- Przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo będą mieli kandydaci pochodzący z Województwa Śląskiego.
Kandydat musi odbyć roczny czas próbny.

Wojewoda: Dr. Grażyński m. p.
Instytut Muzyczny
Katowice, Teatralna 7
l. p.
przyjmuje wpisy codziennie od 10—1 i 3—7.

Maszynę do pisania
kupię za gotówkę. Oferty pod nr. 3033 do „PAR”, Katowice. Poprzedza 8.

Pianina
od 1400 zł, nowe i używane, sprzedam, Katowice, Rynek 8, I. p. Telefon 10-13.
Stenografji listownie najszybciej uczymy. STENOGRAF POLSKI*, mieszcznik wychodził. Instytut Stenograficzny — Warszawa, Krucza 26.

Czy jesteś już członkiem Ligi Obrony Powietrznej?